

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 581/2022-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. Ústav na výkon väzby a Ústav na výkon trestu odňatia slobody Nitra, proti uzneseniu Okresného súdu Nitra č. k. 21 T 100/2021 z 1. decembra 2021 a uzneseniu Krajského súdu v Nitre č. k. 4 Tos 116/2021 z 9. decembra 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 5. októbra 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva podľa čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje zrušiť uznesenie Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) č. k. 21 T 100/2021 z 1. decembra 2021 (ďalej aj „napadnuté uznesenie okresného súdu“), ako aj uznesenie Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 Tos 116/2021 z 9. decembra 2021 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“; spolu s napadnutým uznesením okresného súdu ďalej aj „napadnuté uznesenia“). Zároveň navrhuje prikázať krajskému súdu neodkladne ho prepustiť z väzby na slobodu a priznať mu náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Nitre (ďalej len „vyšetrovateľ“) ČVS: ORP-705/VYS-NR-2021 z 11. júna 2021 bolo sťažovateľovi podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku v znení účinnom v rozhodnom období vznesené obvinenie podľa § 344 ods. 1 písm. d) Trestného zákona v znení účinnom v rozhodnom období na skutkovom základe špecifikovanom v uznesení o vznesení obvinenia.

3. Uznesením okresného súdu č. k. 3 Tp 45/2021 z 13. júna 2021 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 2 Tpo 33/2021 zo 7. júla 2021 bol sťažovateľ v uvedenej trestnej veci vzatý do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

4. Prokurátor Okresnej prokuratúry Nitra podal na sťažovateľa 22. novembra 2021 obžalobu pre zločin marenie spravodlivosti podľa § 344 ods. 1 písm. d) Trestného zákona. Konanie je vedené okresným súdom pod sp. zn. 21 T 100/2021.

5. O žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu rozhodol okresný súd uznesením č. k. 21 T 100/2021 z 1. decembra 2021 tak, že jeho žiadosť podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku zamietol a podľa § 238 odsek 4 Trestného poriadku rozhodol o ponechaní sťažovateľa vo väzbe, pretože vzhľadom na jeho osobu a závažnosť trestného činu, pre ktorý je stíhaný, nie je v čase rozhodovania o väzbe možné väzbu nahradiť podľa § 80 alebo § 81 Trestného poriadku.

6. Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd uznesením č. k. 4 Tos 116/2021 z 9. decembra 2021 tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol ako nedôvodnú.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Proti napadnutým uzneseniam podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje, že v priebehu takmer dvoch rokov väzby muselo dôjsť k oslabeniu dôvodov jej trvania. S poukazom na odlišné stanovisko sudcu ústavného súdu v konaní vedenom ústavným súdom pod sp. zn. III. ÚS 388/2020 konštatuje, že tak, ako sa vyvíja trestné konanie, sa musí vyvíjať aj argumentácia týkajúca sa väzby (posilňovať sa dôkazná situácia a verifikovať sa dôvodné podozrenie), pričom nie je možné väzbu automaticky bez ďalšieho predlžovať. Tvrdí, že v prípade jeho väzby všeobecné súdy opakovane konštatujú jej rovnaké – nemenné dôvody. Sťažovateľ tiež namieta nenahradenie jeho väzby len z formálnych dôvodov.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva čl. 5 ods. 3 dohovoru napadnutými uzneseniami všeobecných súdov o väzobnom trestnom stíhaní sťažovateľa.

III.1. K namietanému porušeniu práv sťažovateľa napadnutým uznesením okresného súdu:

9. Pokiaľ ide o namietané porušenie práv sťažovateľa napadnutým uznesením okresného súdu, ústavný súd v prvom rade s poukazom na čl. 127 ods. 1 ústavy uvádza, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity. Z tohto princípu vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna

a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09).

10. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05).

11. Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu mal sťažovateľ právo podať sťažnosť, ktorú aj podal, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa mal krajský súd, na základe čoho je vylúčená právomoc ústavného súdu na prerokovanie tejto časti ústavnej sťažnosti. Ústavný súd preto odmieta túto časť ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu práv sťažovateľa napadnutým uznesením krajského súdu:

12. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

13. Na základe súčinnosti poskytnutej okresným súdom ústavný súd zistil, že napadnuté uznesenie krajského súdu, ktorým krajský súd zamietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, bolo sťažovateľovi doručené 10. decembra 2021. V tom čase začala sťažovateľovi plynúť zákonom ustanovená dvojmesačná lehota na podanie ústavnej sťažnosti proti napadnutému uzneseniu krajského súdu. Sťažovateľ ústavnú sťažnosť adresovanú ústavnému súdu podal prostredníctvom Ústavu na výkon väzby a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Nitra až 4. októbra 2022 (po tom, čo od neho bola prevzatá 30. septembra 2022 na prepravu, pozn.), pričom ústavnému súdu bola doručená 5. októbra 2022, a teda celkom zjavne (niekoľko mesiacov, pozn.) po uplynutí zákonom stanovenej lehoty dvoch mesiacov na podanie ústavnej sťažnosti proti napadnutému uzneseniu krajského súdu. Ústavnú sťažnosť preto ústavný súd v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde ako podanú oneskorene.

14. Ústavný súd pre komplexnosť uvádza, že podľa § 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania podanému sťažovateľom, ktorý musí byť v celom konaní zastúpený advokátom, musí byť pripojené plnomocenstvo na jeho zastupovanie advokátom, ktoré sťažovateľ k ústavnej

sťažnosti nepripojil, pričom o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ani nežiadal. Zmienku o právnom zástupcovi sťažovateľ uvádza len v rámci návrhu na rozhodnutie, t. j. petite tým spôsobom, že žiada ústavný súd, aby zviazal krajský súd na náhradu trov konania vrátane trov právneho zastúpenia, ktoré je krajský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu, ktorý sa k jeho ústavnej sťažnosti „*pripojí*“.

15. Ústavný súd uvádza, že v prípade nedostatkov náležitostí návrhu prichádza do úvahy postup podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde vyzvaním sťažovateľa na doplnenie odstrániteľných nedostatkov podania. Zároveň však platí, že za určitých okolností môžu prevážiť hľadiská procesnej efektívnosti a rýchlosti konania a ústavný súd rozhodne o podanom návrhu aj bez odstraňovania jeho nedostatkov. Je tomu tak v prípade, keď ústavný súd dospeje k záveru, že ani prípadné doplnenie návrhu by za žiadnych okolností nebolo spôsobilé privodiť sťažovateľovi úspech pri jeho predbežnom prerokovaní (m. m. III. ÚS 250/2020, I. ÚS 165/2022). V nadväznosti na výsledok konania (odmietnutie časti ústavnej sťažnosti z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie podľa III.1. tohto uznesenia a odmietnutie časti ústavnej sťažnosti z dôvodu oneskorenosti podľa III.2. tohto uznesenia, pozn.) ústavný súd nepristúpil v danej veci k odstraňovaniu uvedeného nedostatku zákonom o ústavnom súde ustanovenej náležitosti spočívajúceho v absencii právneho zastúpenia sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom. Predmetný postup ústavný súd zvolil z dôvodu procesnej ekonomie, keďže ani jeho prípadné odstránenie by podľa názoru ústavného súdu už nemohlo viesť k inému rozhodnutiu o tejto ústavnej sťažnosti, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

16. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. októbra 2022

Miloš Maďar
predseda senátu